

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА СТРАТЕГІЧНИХ КОМУНІКАЦІЙ
УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА І
АРХІТЕКТУРИ
КАФЕДРА СКУЛЬПТУРИ

«Допущено до захисту»:

Завідувач кафедри скульптури

_____ БАЛОГ Адріан Степанович

Протокол засідання кафедри

№ ____ від «__» _____ 2024 р.

МОСКАЛЕНКО ВЛАДИСЛАВ ЮРІЙОВИЧ
ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА ДО КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ
«АДАМ І ЄВА»
зі спеціальності
023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація»
Освітньо-професійна програма «Станкова і монументальна скульптура»
Другий рівень вищої освіти (магістр)

Керівник:

заслужений художник України,

доцент кафедри скульптури

БАЛОГ Адріан Степанович

АНОТАЦІЯ

Дипломний проєкт «Адам і Єва» являє собою скульптурний барельєф, який є художньою інтерпретацією вічної теми людських взаємин. Проєкт створений у класичній традиції пластичного мистецтва, водночас відображаючи сучасний погляд на архетипи чоловіка та жінки. Композиція була побудована на гармонії форм та взаємодії двох фігур, які уособлюють єдність і суперечливість людської природи.

Центральною темою роботи є взаємозалежність та вразливість стосунків між чоловіком і жінкою, а також пошук гармонії у їх взаємодії. Образи Адама і Єви трактуються не лише, як біблійні персонажі, але і як символи універсального людського досвіду. Пластичні рішення роботи спрямовані на підкреслення емоційного напруження та водночас спокою, які є невіддільними частинами стосунків. Барельєф гармонійно інтегрується в простір, створюючи цілісну композицію, яка має залучати глядача до діалогу.

Проєкт є спробою поєднати символізм історії створення людства з особистими авторськими рефлексіями на тему кохання, близькості та відповідальності. Детальне опрацювання деталей та форм надають можливість розкрити ідею краси у взаєминах та внутрішню гармонію, як мету людського існування.

Ключові слова: Адам і Єва, скульптурний барельєф, людські взаємини, пластичне мистецтво, гармонія форм, архетипи чоловіка та жінки, взаємозалежність, вразливість стосунків, емоційне напруження, спокій, символізм, кохання, близькість, відповідальність, внутрішня гармонія.

ABSTRACT

The thesis project «Adam and Eve» is a sculptural bas-relief, which serves as an artistic interpretation of the eternal theme of human relationships. The project is created in the classical tradition of plastic arts while reflecting a contemporary perspective on the archetypes of man and woman. The composition is built on the harmony of forms and the interaction of two figures, symbolizing both the unity and the contradictions of human nature.

The central theme of the work is the interdependence and vulnerability of relationships between men and women, as well as the search for harmony in their interaction. The images of Adam and Eve are interpreted not only as biblical characters but also as symbols of the universal human experience. The plastic solutions of the work are aimed at emphasizing the emotional tension and, at the same time, the calmness that are inseparable parts of relationships. The bas-relief harmoniously integrates into the space, creating a cohesive composition that invites the viewer into a dialogue.

This project is an attempt to combine the symbolism of the creation story of humanity with the author's personal reflections on love, intimacy, and responsibility. The detailed work on the forms and details allows for the idea of beauty in relationships and inner harmony to be revealed as the goal of human existence.

Key words: Adam and Eve, sculptural bas-relief, human relationships, plastic arts, harmony of forms, archetypes of man and woman, interdependence, vulnerability of relationships, emotional tension, calmness, symbolism, love, intimacy, responsibility, inner harmony.

ЗМІСТ

1. АНОТАЦІЯ.....	3
1.1. Анотація та ключові слова українською мовою.....	3
1.2. Анотація та ключові слова англійською мовою.....	4
2. ВСТУП.....	5
3. ОСНОВНА ЧАСТИНА.....	6
3.1. Технічні та композиційні характеристики роботи.....	6
3.2. Історичний, філософський та мистецтвознавчий контекст роботи.....	7
ВИСНОВКИ.....	8
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ДЖЕРЕЛ І ЛІТЕРАТУРУ.....	9
ДОДАТКИ.....	10

ВСТУП

Дипломний проєкт «Адам і Єва» є рельєфом, що слугує дослідженням теми: першооснови, взаємозв'язку чоловічого та жіночого початку, а також вразливості людської природи. Ця робота базується на біблійній історії створення першої пари людей. Її основою є універсальні символи, що виходять за межі релігійного контексту.

«Адам і Єва» це не лише ілюзія на біблійний сюжет, а й спроба передати драматизм і багатозначність моменту. Чоловіча та жіноча фігури зображені в динаміці взаємодії: їх пози відображають одночасно зв'язок і відчуження, гармонію й напруженість. Через пластику в скульптурній композиції було досліджено емоційну частину цієї історії, а саме: кохання, втрату, єдність і відповідальність.

Форма рельєфу була свідомо створена мінімалістично, щоб зосередити увагу на силуетах та жестах. Фактура поверхні підкреслює природність і первісність, натякаючи на органічний зв'язок людини із землею.

«Адам і Єва» не обмежуються біблійним прочитанням. Ця історія перегукується із сучасністю. Тема вибору, взаємної підтримки та відповідальності перед собою й світом залишаються актуальними на сьогодні. *Мета роботи* нагадати про важливість гармонії між людиною і природою, а також про крихкість людських взаємин.

Цей рельєф розкриває момент єдності та роз'єднаності, втрати й нового початку. Композиція підкреслює драму стосунків між чоловіком і жінкою. Пози на рельєфі натякають на: складність зв'язку, поєднання кохання, вразливості та відповідальності. *Задача біблейського сюжету*, що було взято за основу в скульптурній композиції, викликати у глядача відчуття близькості до цих тем і стимулювати рефлексію.

В рельєфі розкрито пластичність людського тіла, яка була важливим елементом у скульптурі різних епох від античності до модернізму. *Ідея обраного мотиву* передати не лише зовнішню форму, але й приховану емоцію, що стоїть за нею.

ОСНОВНА ЧАСТИНА

Технічні та композиційні характеристики роботи

Композиція була побудована на діалозі між фігурами. Чоловік обіймає жінку, що символізує підтримку й водночас складність їхніх стосунків. Композиція побудована доволі динамічно, але при цьому в ній було збережено рівновагу, створюючи ефект професійного напруження. Для гармонії форми були використані плавні, обтічні лінії, що додають витонченості. Фактуру поверхні на рельєфі за художнім задумом було навмисно залишено грубою, для того, щоб підкреслити природність і первісність. Цей ефект також відсилає до античної скульптури, яка нерідко залишалася незавершеною.

Роботу над рельєфом було розпочато зі створення ескізів, у яких досліджувалися позиції й пропорції. Після створення каркаса основні форми були виліплені вручну, що дозволило зберегти природність ліній. Особливу увагу приділено жестам і виразам саме через них розкривається драматизм сюжету. Після формування основи рельєф був доопрацьований за допомогою дрібних інструментів, для того, щоб уточнити деталі й надати завершеності роботі.

«Адам і Єва» є універсальною історією, яка перегукується із сучасністю. Ця історія нагадує про: вибір, взаємопідтримку й про те, як важливо зберегти баланс між гармонією й конфліктом, природою і людською сутністю. У сучасному контексті ця робота може бути також прочитана, як метафора нових викликів для людства: від екологічних проблем до пошуку спільного в індивідуальних стосунках.

Історичний, філософський та мистецтвознавчий контекст роботи

У процесі роботи над проєктом було звернено увагу на спадщини різних художніх епох, які слугували допоміжним матеріалом у формуванні пластичної мови рельєфу.

Античність

Особливий вплив на роботу мала саме антична скульптура, зокрема, твори доби класицизму, такі як «Геракл і Телеф», чи метопа Парфенона (іл. 1). У

цих роботах пластика людського тіла передає не лише фізичну досконалість, а й емоційну глибину. Рівновага, гармонія і монументальність античних зразків стали основою композиційного рішення для рельєфу «Адам і Єва».

Модернізм

Серед митців XX століття було звернено увагу на наступних майстрів це Генрі Мур (іл. 2), Арістід Майоль (іл. 3) та Антуан Бурдель (іл. 3, 4). Роботи цих майстрів демонструють те, як мінімалізм форм може зберігати душевну глибину. Пластика у творах Генрі Мура є плавними, майже органічними лініями, що перегукується з задумом в рельєфі «Адам і Єва», а саме прагненням до природності й цілісності.

Українська спадщина

Важливим джерелом для роботи над рельєфом були твори українських скульпторів Олександра Сухоліта (іл. 5, 6) і Олександра Нем'ятого (іл. 7, 8, 9). Художній підхід цих авторів у передачі сакрального й символічного значення відображено через простоту форм та відповідає ідеї скульптурного проєкту «Адам і Єва». Одною з головних ідей було зберегти в роботі відчуття зв'язку з природою, що є значним мотивом у творчості вище зазначених митців.

ВИСНОВКИ

Рельєф «Адам і Єва» є підсумком творчих досліджень теми першопочатку, взаємозв'язку чоловічого й жіночого початку та вразливості людської природи. Робота втілює прагнення переосмислити універсальні символи в контексті сучасних викликів, нагадуючи про гармонію між людиною і природою, а також про крихкість людських взаємин.

Поєднання мінімалістичної форми, динамічної композиції та акценту на природність створює багатошаровий візуальний образ, який торкається, як особистісних, так і універсальних тем. Дослідження: античної скульптури, модернізму та української мистецької спадщини дозволило розробити рельєф, що гармонійно поєднує історичну глибину і сучасне прочитання.

Цей проєкт є не лише скульптурною роботою, а й рефлексією над важливими питаннями: вибір, взаємопідтримка, єдність і відповідальність. Рельєф закликає глядача до роздумів і перегукується з реаліями сьогодення, залишаючи відкритий простір для особистих інтерпретацій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕЛЛІ І ЛІТЕРАТУРИ

1. Гомбріх Е. Історія мистецтва. Київ : ArtHuss, 2024. 664 с. : іл.
2. Книга коротка історія релігій. Київ : Наш Формат, 2023. 256 с.
3. Цигикало К. О. Концептуальні проєкти Олександра Сухоліта в контексті розвитку українського мистецтва 1990-х років. *Art and design*. Київ, 2021. Вип. № 4 (16). С. 132–141.
4. Grigson G. Henry Moore. London : Penguin Books, 1944. 48 p.
5. Hall D. Henry Moore. The life and work of a great sculptor. Victor Gollancz Limited : New York, 1960. 181 p.
6. Rewald J. The wood-cuts of A. Maillol. New York : Penguin Books, 1943. 176 p.

Начерк до композиції

Пошук фігур в композиції

Пошук пластики в композиції

Пошук основних мас у рельєфі

Рельєф з глини «Адам і Єва»

Рельєф з глини. Крупний план

Іл. 1.

Іл. 2. Генрі Мур «Король і королева»

Іл. 3. Арістід Майоль «Рельєф»

Іл. 4. Антуан Бурдель «Барельєф з Театру Єлісейських полів»

Іл. 5, 6. Олександр Сухоліт. Рельєфи.

Іл. 7. Олександр Нем'ятий. Пластичний начерк.

Іл. 8. Олександр Нем'ятий. Начерк

Іл. 0. Олександр Нем'ятий. Начерк